

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

LETNO POROČILO VARUHA ŠPORTNIKOVIH PRAVIC ZA LETO 2018

Ljubljana,
april 2019

KAZALO

1	NAGOVOR	2
2	O VARUHU ŠPORTNIKOVIH PRAVIC	3
2.1	ZAKONSKA UREDITEV IN PRISTOJNOSTI VARUHA	3
2.2	DOSTOPNOST VARUHA.....	3
2.2.1	Kontakt	3
2.2.2	Stik z varuhom v letu 2018	4
2.3	FINANCIRANJE VARUHA	4
3	POROČILO OBRAVNAVANIH ZADEV	5
3.1	STATISTIKA.....	5
3.2	VSEBINSKO POROČILO	7
3.2.1	Nudnje pomoči	7
3.2.2	Posredovanje informacij/seznaniitve	7
3.2.3	Posredovanje pri reševanju sporov	8
3.2.4	Obravnavo pobud	8
3.2.5	Izdaja pobud	8
3.2.6	Udeležba na dogodkih	9
3.3	IZPOSTAVLJENA PROBLEMATIKA.....	9
4	PRIPOROČILA IN SMERNICE	10
4.1	PRIPOROČILO št. 1	10
4.2	PRIPOROČILO ŠT. 2	10
4.3	PRIPOROČILO ŠT. 3	11
4.4	PRIPOROČILO ŠT. 4	11
4.5	PRIPOROČILO ŠT. 5	11

1 NAGOVOR

Spoštovani,

pred vami je prvo letno poročilo, ki ga kot varuh športnikovih pravic predajam predsedniku vlade Republike Slovenije, Marjanu Šarcu. Zakon o športu namreč predpisuje, da varuh vladi letno poroča o svojem delu in na podlagi svojih ugotovitev predlaga ukrepe za izboljšanje integritete in družbene odgovornosti na področju športa v Republiki Sloveniji.

Leto 2018 je bilo z vidika varovanja pravic športnikov in strokovnih delavcev v športu prelomno. 1. aprila 2018 je namreč pričel v okviru Ministrstva za izobraževanje znanost in šport delovati inštitut Varuha športnikovih pravic. Na podlagi imenovanja s strani vlade Republike Slovenije sem dobil možnost, da nadaljujem z delom, ki sem ga kot varuh pravic športnikov opravljal v okviru Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez.

S pridobitvijo zakonske podlage za delovanje varuha je področje pravic športnikov in strokovnih delavcev v športu pridobilo pomembno osnovo, ki omogoča kakovostnejše zagotavljanje osnovnih pravic. Te športnikom pripadajo na osnovi različnih pravnih predpisov, obenem pa so bistvene pri zagotavljanju nemotenega udejstvovanja športnikov pri športni aktivnosti in doseganju vrhunskih športnih doma in v svetu. Strokovni delavci v športu so poleg že obstoječih možnosti zaščite pridobili še dodatno možnost podpore za njihovo nemoteno zagotavljanje kakovostnega in strokovnega dela v okviru športa in športnih organizacij na ozemlju Republike Slovenije.

Kakor doslej si bom kot varuh tudi v prihodnje prizadeval za razvoj »čistega športnega okolja«, ki bo omogočalo razvoj športa v Republiki Sloveniji, in tako pripomogel k ohranjanju in promociji pozitivnih vrednot, ki jih šport predstavlja v slovenski družbi.

Rožle Prezelj,

Varuh športnikovih pravic,

2 O VARUHU ŠPORTNIKOVIH PRAVIC

2.1 ZAKONSKA UREDITEV IN PRISTOJNOSTI VARUHA

Zakonsko podlago delovanja varuha predstavljata 66. člen Zakona o športu (v nadaljevanju ZŠpo-1, Uradni list RS, št. 29/17 in 21/18 – ZNOrg) ter Pravilnik o delovanju in financiranju varuha športnikovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17).

Državni zbor je s sprejemom ZŠpo-1 leta 2017 v 66. členu ZŠpo-1 uzakonil podlago za delovanje varuha športnikovih pravic v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju Ministrstvo). Po imenovanju s strani Vlade Republike Slovenije je inštitut Varuha pravic športnikov začel delovati 1. aprila 2018 v prostorih Ministrstva.

Varuh skrbi za dosledno varstvo pravic športnikov in strokovnih delavcev v športu, odgovarja na njihova vprašanja, pobude in pritožbe ter posreduje v primeru sporov. Prav tako kot moralna avtoriteta s svojimi priporočili in predlogi dobrih praks pomaga pri izboljšanju organiziranosti športa v Republiki Sloveniji.

2.2 DOSTOPNOST VARUHA

2.2.1 Kontakt

Varuh deluje v prostorih Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na naslovu Masarykova 16, 1000 Ljubljana. Navedeni naslov je tudi naslov za pošiljanje pisemskih pošilk.

Osebno je Varuh dosegljiv na sedežu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport v času uradnih urah in to vsak torek med 10. in 14. uro. V času uradnih ur je dosegljiv tudi na telefonski številki 01 400 4631.

Izven uradnih ur je možno srečanje z Varuhom na podlagi predhodnega dogovora na njegovem sedežu ali izven njega. Obenem pa je Varuh dosegljiv vse preostale dni v tednu na telefonski številki 051 388 361.

Komunikacija in kontakt z Varuhom je omogočen tudi preko elektronske pošte na naslov *rozle.prezelj@gov.si*

2.2.2 Stik z varuhom v letu 2018

Grafikon 1:

Spodnji grafikon prikazuje število zadev, ki so prišle v varuhovo obravnavo, po posameznih komunikacijskih poteh.

Pri grafikonu se upošteva zgolj prvi stik z varuhom.

Varuh je iskalcem pomoči dosegljiv na različne načine. V letu 2018 so ga najpogosteje kontaktirali preko elektronske pošte, temu so sledili telefonski klici in pošta v fizični obliki. V petih primerih so se iskanci pomoči obrnili na varuha osebno v času uradnih ur, pri čemer je treba izpostaviti, da je en iskalec pomoči želel ostati anonimen.

2.3 FINANCIRANJE VARUHA

Sredstva za delovanje varuha se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije na podlagi 4. člena Pravilnika o delovanju in financiranju varuha športnikovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17). Varuh za svoje delo prejema nadomestilo v višini 30 odstotkov osnovne plače 56. plačilnega razreda uslužbencev v javnem sektorju.

3 POROČILO OBRAVNAVANIH ZADEV

3.1 STATISTIKA

V nadaljevanju je z grafi predstavljena statistika dela varuha. Iz posameznega grafikona je razvidno število zadev po posameznih kategorijah v določenem vsebinskem sklopu. Spodnji prikaz je zgolj informativen in služi lažji predstavi o delu varuha. Zaradi narave dela in dejstva, da je večino primerov mogoče umestiti v več kategorij, je delo težko celostno in realno prikazati zgolj preko statistike.

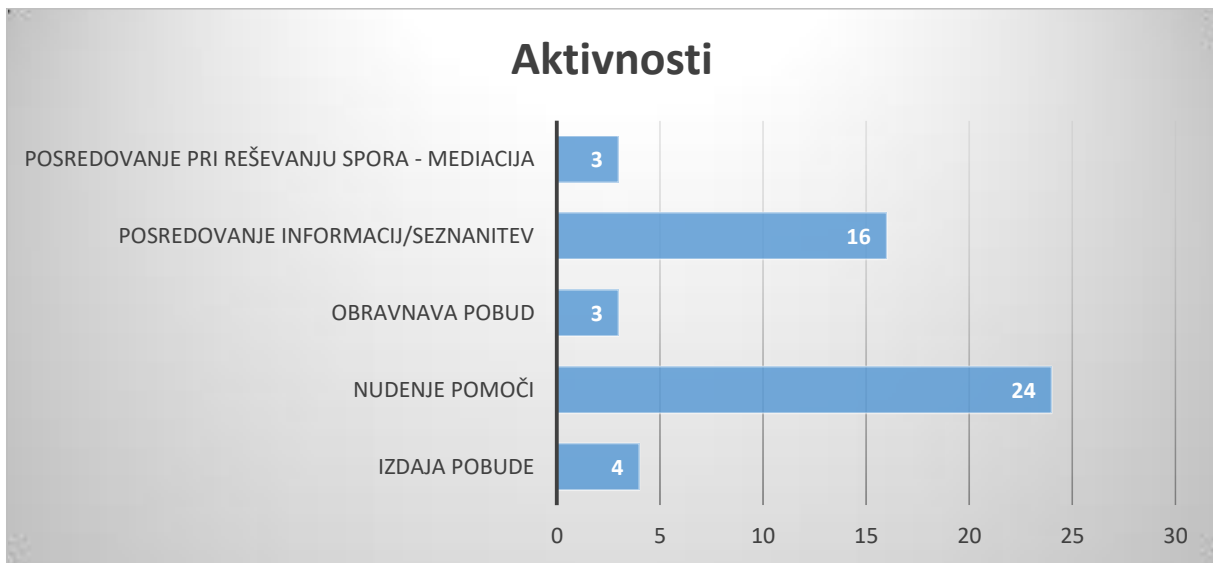
Grafikon 2:

Spodnji grafikon prikazuje število zadev glede na organizacije, pod okriljem katerih deluje, oziroma katerih član je bila stranka v postopku.

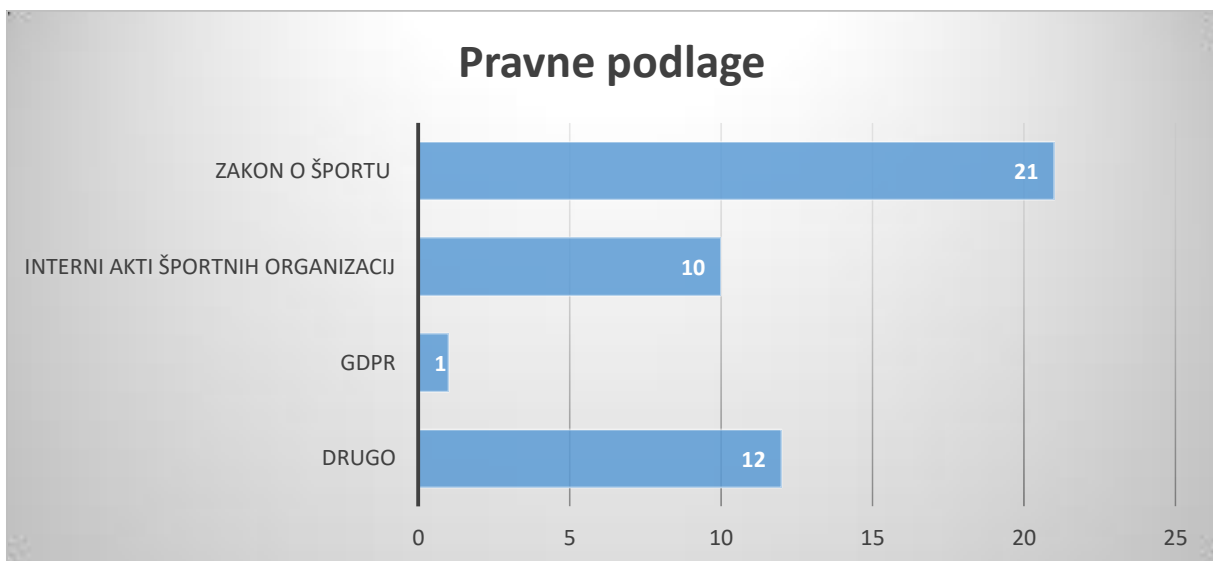
Grafikon 3:

Grafikon prikazuje, koliko in kakšne aktivnosti je varuh izvajal v posameznih zadevah.

Grafikon 4:

Grafikon prikazuje najpogostejše pravne podlage v posameznih zadevah.

3.2 VSEBINSKO POROČILO

V obdobju od imenovanja, tj. od 1. aprila 2018 do 31. decembra 2018, je varuh obravnaval 42 različnih zadev, ki so se nanašale na različna področja v športu. Za obravnavo in reševanje primerov je varuh s prijavitelji večinoma komuniciral preko telefona in elektronske pošte. V petnajstih primerih je bilo treba po prejemu prijave po telefonu ali elektronski pošti organizirati še sestanke s prijavitelji. Ti sestanki so potekali v prostorih varuha, večinoma v času uradnih ur.

3.2.1 Nudenje pomoči

Med obravnavanimi zadevami je bilo največ primerov, kjer je bila na podlagi vsebine prijave prijaviteljem nudena pomoč pri reševanju nastale situacije med prijaviteljem oziroma športnikom in športno organizacijo oziroma drugimi udeleženci, katerih delovanje oziroma delovno področje ima vpliv na šport in športnike.

V okviru nudenja pomoči je bilo deset primerov vezanih na 34. člen ZŠpo-1, štiri primeri so bili vezani na interne akte športnih organizacij in sprejete odločitve ali dejanja športnih organizacij v okviru njihovih pristojnosti. Dva obravnavana primera sta se nanašala na druge določbe ZŠpo-1.

Preostale obravnavane zadeve so bile nasilje med športno aktivnostjo, verbalno nasilje nad športniki, problem članstva v športni organizaciji, ko člani ne izvajajo športne aktivnosti, so pa aktivni pri uveljavljanju različnih pravic iz naslova članstva, trenerske licence, stipendije, dostop do športne infrastrukture itd.

3.2.2 Posredovanje informacij/seznaitve

V dvanajstih primerih je varuh prijaviteljem priskrbel informacije, vezane na zastavljeno vprašanje, oziroma jim nudil neodvisno interpretacijo pravil ali okoliščin, vezanih na posamezno obravnavano zadevo.

V štirih primerih so se zadeve nanašale na interpretacijo in obrazložitev stanja, vezanega na implementacijo 34. člena ZŠpo-1, ki ureja proste prestopne športnikov s strani športnih organizacij.

Dve zadevi sta se nanašali na interpretacijo internih aktov športnih organizacij.

Drugi primeri so bili še: imenovanje v reprezentanco, neprimerno vedenje strokovnega delavca v športu, ustanovite športnega kluba, vadbine, štipendije itd.

Izpostaviti je treba en primer, v katerem je varuh posredoval dopis športni organizaciji, da bi ta obrazložila okoliščine. Po poročilu športnika je predsednik športne organizacije po prejemu dopisa izvajal pritisk in grozil. Športnik je primer prijavil tudi Olimpijskemu komiteju Slovenije – Združenju športnih zvez. Varuh je za potrebe izvedbe postopkov in razjasnitve okoliščin pred organi Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez predal dokumentacijo in druge informacije, vezane na primer.

3.2.3 Posredovanje pri reševanju sporov

V treh primerih je varuh organiziral srečanje in s prtim stranem s tehnikami mediacije in postopki alternativnega reševanja sporov pomagal pri reševanju spora in na ta način pripomogel, da so te zblížale stališča in dosegle rešitev za nastali problem. Težave so izvirale iz internih aktov športnih organizacij in njihove realizacije.

Dva primera sta se nanašala na interpretacijo in uporabo pravil športnih organizacij. V obeh primerih so bili pobudniki za reševanja spora športniki, ki so želeli, da se njihov primer rešuje s pomočjo varuha. V obeh primerih je šlo za interpretacijo dejanskih okoliščin in subsumpcijo pravil športnih organizacij glede na dejansko stanje.

En primer se je nanašal na iskanje rešitve pri pomoči športni organizaciji. V tem primeru je bil pobudnik športni delavec.

3.2.4 Obravnava pobud

Med obravnavanimi zadevami je varuh obravnaval tudi tri pobude, ki so se nanašale na različna sistemska področja v športu. Pobude so se nanašale na problem nestrokovnega dela v športu, upravljanje javne športne infrastrukture in reguliranje športnih panog.

3.2.5 Izdaja pobud

Pri svojem delu se je varuh seznanil z različnimi sistemskimi težavami, ki so se pokazale pri obravnavi primerov. Na podlagi preučitve, pridobitve informaciji in ovrednotenja sistemskega problema je varuh izdal štiri pobude. Od tega so se tri nanašale na 34. člen

ZŠpo-1, ena pa na 65. člen ZŠpo-1. Na podlagi pobude varuha je Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport izdalo okrožnico.

V skladu s pridobljenimi informacijami in izpostavljenimi težavami je varuh organiziral delovna srečanja z Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez, Inšpektoratom Republike Slovenije za šolstvo in šport ter Hokejsko zvezo Slovenije. Namen srečanj je bila seznanitev vodstva z izpostavljenimi področji, ki se nanašajo na njihovo delovanje. Skupaj smo opredelili in ovrednotili možne rešitve perečih področij v prihodnje.

3.2.6 Udeležba na dogodkih

V letu 2018 je varuh sodeloval na treh dogodkih. Dva dogodka sta bila strokovne narave. Prvi se je nanašal na področje preprečevanja nameščanja rezultatov športnih tekmovanj na področju nogometa, ki ga je organizirala Nogometna zveza Slovenije. Drugi dogodek se je nanašal na vrednoto prostora in javnega interesa na področju varnosti, športa in nacionalnega zdravja, ki ga je organiziral Inštitut za razvoj vključujoče družbe IRVD. V okviru promocije pozitivnih vrednot v športu se je varuh udeležil tudi Mini olimpijade v organizaciji Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez.

3.3 IZPOSTAVLJENA PROBLEMATIKA

Iz obravnavanih zadev je razvidno, da tudi po letu in pol od uveljavitve ZŠpo-1, ki določa načelo prostega prestopa, to še vedno ni dosledno uveljavljeno. Pri tem nosi odgovornost za nastalo situacijo poleg športnih organizacij tudi Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport, ki v okviru svojih nalog in pristojnosti ni uspel zagotoviti uveljavitve zakona na tem področju.

Čedalje več primerov se nanaša tudi na problem netransparentnega in neodgovornega upravljanja in delovanja športnih organizacij oziroma njihovih predstavnikov. V tem kontekstu se izpostavljanja nedelovanje v skladu z lastnimi pravili, sum netransparentne porabe javnih sredstev, ki jih prejemajo športne organizacije za zagotavljanje in izvajanje javnega interesa na področju športa v Republiki Sloveniji. Prav tako je zaslediti, da športne organizacije pri vodenju postopkov in sprejemanju odločitev delujejo brez vnaprej

postavljenih pravil, v določenih primerih pa celo v neskladju z lastnimi pravili in splošno sprejetimi družbenimi standardi in pravili.

V želji po preučitvi področja je varuh v letu 2018 izvedel tudi anketo v slovenskih občinah na temo urejanja športa na lokalnem nivoju in stanjem implementacije ZŠpo-1 v okviru občinskih odlokov. Iz rezultatov ankete je razvidno zaskrbljujoče dejstvo, da leto in pol po začetku vljevnosti ZŠpo-1 kar 20 odstotkov mestnih občin in 43 odstotkov občin še ni uskladilo občinskih odlokov o sofinanciranju programov športa na lokalnem nivoju z določbami ZŠpo-1. Na vprašanje, kaj bi za svoje delo potrebovale občine, vezano na ZŠpo-1 in urejanje športa na lokalnem nivoju, so prevladovali trije odgovori: strokovni posveti, priprava osnutkov pravilnikov in pravna pomoč s področja športnega prava.

4 PRIPOROČILA IN SMERNICE

4.1 PRIPOROČILO št. 1

Na podlagi obravnavanih primerov, pridobitve informacij in drugih seznanitev, varuh priporoča, da se v letu 2019 dosledno prične izvajati načelo prostega prestopa, ki ga športnikom zagotavlja 34. člen ZŠpo-1. Pri tem je potrebno zagotoviti uskladitev internih pravnih aktov športnih organizacij, ki urejajo področje registracije tekmovalcev in prestopa med športnimi organizacijami v uradnih tekmovalnih sistemih. Ob uskladitvi internih pravnih aktov športnih organizacij z določbami ZŠpo-1 in s Pogoji, pravili in kriteriji za registriranje in kategoriziranje v Republiki Sloveniji mora Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport izvajati nadzor in zagotoviti izvajanje določbe 34. člena ZŠpo-1 in s tem varovati javni interes na področju športa v Republiki Sloveniji.

4.2 PRIPOROČILO ŠT. 2

Področje, ki potrebuje posebno pozornost in je eno izmed ključnih za zagotavljanje javnega interesa na področju športa, kot ga definira ZŠpo-1 in je obenem bistveni element razvoja športa v Republiki Sloveniji, je uveljavljanje načela prednostne uporabe javnih športnih objektov in površin za šport v naravi. Prednostno uporabo za športne programe iz 6. člena ZŠpo-1, ki jih sofinancirata država ali lokalna skupnost, je potrebno zagotoviti, da bodo ti programi imeli prednost pri dostopu do javne športne infrastrukture v času, ko je za posamezne skupine in programe primeren. Posebej se to nanaša na šolske športne

telovadnice, ki so v lasti države ali lokalne skupnosti. Priporočljivo je, da se dodelitev terminov izvede po vnaprej predvidenem postopku, ki bo upošteval določbe ZŠpo-1, ki se nanašajo na javni interes in prednostno uporabo javnih športnih objektov. Prav tako je potrebno, da se dostopnost do javnih športnih objektov zagotovi tudi preko določanja cene uporabe javnih športnih objektov. Struktura cene mora upoštevati, da se za programe športa, ki so priznani in sofinancirani s strani lokalne skupnosti ali države, ne zaračunava tržna cena uporabe, ampak se s tem pokriva zgolj stroške dejanskega vzdrževanja.

4.3 PRIPOROČILO ŠT. 3

Na področju dobrega upravljanja športnih organizacij varuh priporoča, da Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez, kot krovna športa organizacija, ozavešča svoje članice in druge športne organizacije na področju Republike Slovenije o pomenu odgovornega, transparentnega in zakonitega delovanja v skladu z etičnimi standardi v športu, tako športnih organizacij, kot tudi posameznikov. Pri tem pa naj Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez izvaja poslanstva in vloge, ki jo ima na podlagi 4. in 5. člena Pravil Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez ter deluje v skladu z načeli, ki jih definirajo pravila v 7. členu.

4.4 PRIPOROČILO ŠT. 4

V povezavi z javnim sofinanciranjem programov športa in drugih projektov iz naslova javnih sredstev države, lokalnih skupnosti, Fundacije za šport in drugih, je potrebno zagotoviti dejanski nadzor nad verodostojnostjo prijav in nadzor nad porabo sredstev. Nadzor bi moral imeti poudarek na zagotavljanju preprečevanja dvojnega financiranja programov, strokovnega kadra in drugih postavk, ki so predmet financiranja s strani javnih virov. Tako je potrebno, da že sami financerji programov ob prijavi in kasneje ob izvajanju programov zagotavljajo stalen nadzor nad financiranjem. Prav tako pa bi to morala biti tudi ena izmed prednostnih nalog Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo in šport.

4.5 PRIPOROČILO ŠT. 5

Za zagotavljanje reševanja nesporazumov in sporov v športu bi bil priporočljiv razmislek o ustanovitvi neodvisnega arbitražnega organa za šport v Sloveniji, ki bi zagotavljala hitro in učinkovito izvensodno reševanje sporov v športu. Varuh si bo prizadeval, da bo skupaj z Ministrstvom za izobraževanje znanost in šport, Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez, športnimi organizacijami in drugimi raziskovalnimi

institucijami na področju športa organiziral redne posvete in izobraževanja o izpostavljenih temah, ki se nanašajo na zagotavljanje »Čistega športnega okolja« v Republiki Sloveniji.